

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

**ALTIN HESAPLARINDAN TÜRK LİRASI
MEVDUAT VE KATILMA HESAPLARINA
DÖNÜŞÜMÜN DESTEKLENMESİ
HAKKINDA TEBLİĞE İLİŞKİN
UYGULAMA TALİMATI**

HAZİNE VE KURUMSAL OPERASYONLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

23 Mart 2022

Altın Hesaplarından Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) (Değişik: 11/1/2022) Bu Uygulama Talimatının amacı, yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin altın cinsinden mevduat ve katılım fonu hesaplarının Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüşmesi halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerine sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenleyen 2021/16 sayılı Altın Hesaplarından Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe ilişkin uygulama ayrıntılarını göstermektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Uygulama Talimatı, 2021/16 sayılı Altın Hesaplarından Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Uygulama Talimatında geçen;

a) Altın hesapları: Mevduat ve katılım bankalarının açılan altın depo hesapları ile altın cinsinden katılım fonu hesaplarını,

b) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan mevduat ve katılım bankalarını,

c) BİST: Borsa İstanbul A.Ş.'yi,

ç) Dönüşüm fiyatı: **(Değişik: 31/12/2021)** Merkez Bankası tarafından saat 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00 ve 15:00'de ilan edilen ve altın hesaplarında bulunan altının Türk lirasına çevrildiği saat itibarıyla en son açıklanmış olan 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını,

d) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,

e) Standart altın: En az 995/1000 saflıkta olan, hem Londra Altın Piyasasınca (London Bullion Market Association-LBMA) hem de BİST nezdindeki Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasınca birlikte tanınan rafinerilerden birinin amblemini ya da damgasını ve seri numarasını taşıyan, bu piyasalarda standart altın olarak işlem gören en az 1 kg ağırlığındaki külçe altınları,

f) Vade sonu fiyatı: Türk lirası mevduat veya katılma hesabının vadesinde saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını,

g) Yurt içi yerleşik gerçek kişi: Yurt dışında işçi, serbest meslek müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek kişileri,

ğ) Yurt içi yerleşik tüzel kişi: **(Değişik: 11/1/2022)** Bankalar ve Merkez Bankasınca belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişileri,

ifade eder.

Altın hesaplarının vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesaplarına dönüşümü

MADDE 4- (1) (Değişik: 11/1/2022-31/1/2022-23/3/2022) Yurt içi yerleşik gerçek kişilerin bankalardaki, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 tarihi itibarıyla bankalarda mevcut olan altın hesabı, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilir.

(2) **(Değişik: 31/1/2022-23/3/2022)** Belirtilen tarihlerde mevcut olan altın hesaplarını başka bir bankaya transfer eden tüzel kişilerin talep etmesi halinde altın hesabı bakiyeleri dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilir.

(3) **(Değişik: 31/1/2022)** Sisteme katılmak isteyen bankalar nezdinde Merkez Bankası adına altın hesabı açılır ve bankanın topladığı taleplere ilişkin olarak satın aldığı (995/1000 ve 1000/1000 saflıktaki) altınların 1000/1000 saflıktaki gram karşılığı bu hesaba aktarılarak aynı gün saat 17:00'ye kadar Merkez Bankasına bildirilir. Saat 17:00'den sonra yapılan bildirimlere ait işlemler bir sonraki iş günü gerçekleştirilir.

(4) **(Değişik: 31/1/2022)** Bankalar, mobil veya internet bankacılığı aracılığıyla altın hesaplarından iş günlerinde saat 17:00'den sonra ve tatil günlerinde son iş gününde Merkez Bankasınca saat 15:00'de ilan edilen altın alış fiyatı kullanılmak suretiyle dönüşüm yapabilir. Dönüşüm işlemi iş günlerinde saat 17:00'den sonra veya tatil günlerinde yapan gerçek veya tüzel kişilerin gerçekleştirdiği işlemler, bankalar tarafından Merkez Bankasına bir sonraki iş günü saat 17:00'ye kadar yapılacak bildirimlere dahil edilir.

(5) Merkez Bankası hesabına aktarılan altınlara ilişkin dekontlar ile dönüşümü yapılan tutarlara ait bilgiler Ek-1'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(6) Banka tarafından Merkez Bankasının hesabına aktarılan altınlar, Merkez Bankasınca 1000/1000 saflıktaki dönüşüm fiyatı üzerinden satın alınır.

(7) Altın alış işlemleri karşılığı Türk lirası tutarları Merkez Bankasınca bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. Saat 17:30'a kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise Türk lirası tutarlar bankanın Merkez Bankası nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılır.

(8) **(Değişik: 31/12/2021)** Merkez Bankasının banka nezdindeki altın hesabında biriken altınlardan standart altına tamamlananlar bir sonraki iş günü banka tarafından Merkez Bankasına bildirim yapılarak Merkez Bankasının BİST nezdindeki altın hesabına aktarılır. Aktarımı yapılan altınlara ilişkin bilgiler Ek-2'de yer alan bildirim formuna uygun olarak aynı gün Merkez Bankasına elektronik ortamda bildirilir.

Vade sonu işlemleri

MADDE 5 – (1) Vade sonunda hesap sahibinin altın bazında anaparasını her koşulda koruması esastır. Katılım hesaplarında katılım bankacılığı esasları geçerlidir.

(2) Vade sonu fiyatının dönüşüm fiyatından düşük olması durumunda banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz/kâr payı ödenir.

(3) Vade sonu fiyatının dönüşüm fiyatından yüksek olması durumunda;

a) Faiz/kâr payı tutarı > fiyat farkı ise banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz ve katılma hesabı sahibine katılma hesabı bakiyesi ödenir.

b) Faiz/kâr payı tutarı < fiyat farkı ise banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz/kâr payı + “fiyat farkı – faiz/kâr payı” tutarı ödenir, Merkez Bankasınca bankaya “fiyat farkı – faiz/kâr payı” tutarı ödenir. Katılma hesabı getirisi, Merkez Bankasının katılım bankalarıyla açık piyasa işlemleri kapsamında yaptığı bir hafta vadeli geri satım vaadi ile alım işlemlerinde oluşan maliyetten düşük olması halinde aradaki farkı katılım bankacılığı esasları çerçevesinde katılım bankası karşılayabilir, karşılanmayan kısım için Merkez Bankasınca ödeme yapılmaz.

(4) Banka vade sonunda, hesap sahibine tahakkuk eden faiz/kâr payını Merkez Bankasına Ek-3’de yer alan bildirim formuna uygun şekilde bildirir. Banka kayıtları ile Merkez Bankası kayıtlarının mutabakatı sonrasında vade sonu fiyatının dönüşüm fiyatından yüksek olması ve fiyat farkı üzerinden hesaplanan tutarın faiz/kâr payından yüksek olması durumunda; fiyat farkı üzerinden hesaplanan tutardan faiz/kâr payı düşülerek oluşan bakiye Merkez Bankasınca aynı gün ilgili bankanın hesabına aktarılır.

(5) Vadeden önce çekim yapılması durumunda;

a) **(Değişik: 31/1/2022)** Çekim yapılan tarihte saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatının dönüşüm fiyatından yüksek olması durumunda Merkez Bankasınca fiyat farkına ilişkin ödeme yapılmaz. Saat 11:00’den önce çekim yapılması halinde bir önceki iş günü saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatı üzerinden işlem yapılır.

b) **(Değişik: 31/1/2022)** Çekim yapılan tarihte saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatının dönüşüm fiyatından düşük olması durumunda hesabın vadeden önce kapatıldığı tarihte saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatından hesap bakiyesi güncellenir. Saat 11:00’den önce çekim yapılması halinde bir önceki iş günü saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatı üzerinden işlem yapılır ve hesap bakiyesi söz konusu fiyat üzerinden güncellenir. Aradaki fark banka tarafından Merkez Bankasının Türk lirası hesabına aktarılır ve bu işlemlere ilişkin bilgiler Ek-4’de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(6) **(Değişik: 23/3/2022)** Vade sonunda hesap sahibinin talebi üzerine vade sonu fiyatı kullanılarak hesap yenilemesi yapılabilir. Bu işlemlere ilişkin bilgiler Ek-1’de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(7) **(Değişik: 23/3/2022)** Hesap sahibi yenilenen hesap kapsamında en fazla vade sonundaki Türk lirası bakiyenin vade sonu fiyatı ile karşılık gelen altın miktarı kadar olmak koşuluyla seçeceği vade üzerinden destekten yararlanmaya devam eder.

(8) **(Değişik: 23/3/2022)** Vade sonunda hesap sahibinin talep etmesi durumunda vade başındaki altın miktarı vade sonu fiyatı üzerinden hesap sahibine satılır. Bununla birlikte hesap sahibine yapılacak altın satışlarında vade sonu fiyatının kullanılması, bu kapsamdaki altın satışlarının saat 12:00’ye kadar tamamlanması ve bankaların altın satış fiyatı ile vade sonu fiyatı arasında aleyhte oluşan farkın bildirimleri için bankalar tarafından saat 11:00 altın satış fiyatının kullanılması gerekmektedir.

Diğer hükümler

MADDE 6 – (1) (Değişik: 31/12/2021) Altın transferlerine ilişkin masraflar, aylık olarak toplu bir şekilde banka tarafından Merkez Bankasına bildirilir ve takip eden ayın son iş gününe kadar Merkez Bankasınca Türk lirası olarak ödenir.

(2) Hesap açılırken bankaca vadeden önce çekimin koşulları hakkında hesap sahibi bilgilendirilir.

(3) İlgili hesaplarda faiz, vade ve benzeri sözleşme değişiklikleri yapılamaz.

(4) **(Değişik: 31/12/2021)** Bankalarca bu uygulama talimatı kapsamında açılan hesapların ayın son iş günü itibarıyla Türk lirası cinsinden faizli bakiyeleri ile katılma hesabı bakiyeleri ayın son iş gününde saat 11:00'de Merkez Bankasınca ilan edilen 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatı üzerinden hesaplanan Türk lirası değerlerini Ek-5'de yer alan bildirim formuna uygun bir şekilde her ayın son iş gününde, saat 15:30'a kadar Merkez Bankasına bildirilir.

(5) **(Değişik: 11/1/2022)** Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilecek her türlü işlemin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası standartlara uygun gerçekleştirildiğine dair kontrol bankalarca yapılır. Bu standartların ihlal edildiğinin tespiti durumunda, işlemi yapan banka tarafından durum derhal Merkez Bankasına bildirilir.

(6) **(Değişik: 31/1/2022)** Banka tarafından kaynaklanan hatalar ve bildirim farklılıkları nedeniyle bankaya aktarılan fazla tutarlar için Merkez Bankası politika faizi üzerinden aktarımın yapıldığı süre kadar cezai yaptırım uygulanacak, ayrıca fazla aktarımın bankanın zorunlu karşılık hesabına kaydedilmesi halinde söz konusu tutar zorunlu karşılık tesisine sayılmayacaktır.

(7) **(Değişik: 31/1/2022)** Dönüşümlü mevduat ve katılma hesaplarına konu olacak hesapların bankalar arası transferi sürecinde tevsik edici belgeyi verme yükümlülüğü altının çekildiği bankaya aittir.

(8) **(Değişik:31/1/2022)** Bankalarca kullanılacak Türk lirası kredilerde dönüşümlü mevduat ve katılma hesapları bakiyeleri teminat olarak gösterilemeyecektir.

Yürürlük

MADDE 7- (1) Bu Uygulama Talimatı 29/12/2021 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8- (1) Bu Uygulama Talimatını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

EK: 5

İletişim Bilgileri : Hazine ve Kurumsal Operasyonlar Genel Müdürlüğü

Telefon : (0312) 507 7313/7022/7478/7051

E-Posta : aki@tcmb.gov.tr

Talimatın Yayımlandığı Tarih
29.12.2021
Talimatta Değişiklik Yapılan Tarih
31.12.2021
11.01.2022

